

Obsah

ÚVOD.....	8
1. KRITÉRIA A FAKTORY ANALÝZY ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY	10
1.1 EKONOMICKÁ KRITÉRIA HODNOCENÍ EFEKTIVITY ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY	10
1.1.1 Ušopené náklady	10
1.1.2 Úspory z rozsahu	11
1.1.3 Úspory z hustoty dopravy	12
1.1.4 Síťový efekt	13
1.1.5 Úspory ze struktury	14
1.2 SPOLČEŇSKÁ KRITÉRIA HODNOCENÍ EFEKTIVITY ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY	14
1.2.1 Bezpečnost provozu	15
1.2.2 Emisní zátěž provozu	16
1.2.3 Záběr půdy	17
1.2.4 Jednotková energetická náročnost provozu	17
1.3 KOMPARATIVNÍ VÝHODY ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY	18
1.3.1 Environmentální aspekty	18
1.3.2 Sociální aspekty	20
1.3.3 Trvalá udržitelnost dopravy	22
1.3.4 Tržní segmenty železniční dopravy s konkurenčním potenciálem	23
1.4 POJETÍ KONKURENCE V ŽELEZNIČNÍ DOPRAVĚ	24
2. PROBLÉMY ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY V HISTORICKÉ PERSPEKTIVĚ	27
2.1 METODICKÝ KONCEPT	27
2.1.1 Abstraktně-deduktivní metoda	28
2.1.2 Metoda institucionální komparace	28
2.1.3 Historická metoda	29
2.2 IDENTIFIKACE PROBLÉMŮ	30
2.3 MANAGEMENT – EFEKTIVNOST SPRÁVY	32
2.4 VEŘEJNÁ SLUŽBA – PLNĚNÍ CÍLE	34
2.5 ZISKY A ZTRÁTY – EFEKTIVNOST PROVOZU	36
2.6 PARTIKULÁRNÍ ZÁJMY – KORUPCE	38
2.7 INTERMODÁLNÍ KONKURENCE	39
2.8 INTRAMODÁLNÍ KONKURENCE	41
2.9 STÁTNÍ KONTROLA ŽELEZNIC	43
2.10 STÁTNÍ VLASTNICTVÍ ŽELEZNIC	44
2.11 SHRNUTÍ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ HISTORICKÉ ANALÝZY	46
3. ŽIVOTNÍ CYKLUS ŽELEZNIC	48
3.1 TEORIE ŽIVOTNÍHO CYKLU	48
3.2 FAKTORY POKLESU ŽELEZNIC	49
3.3 EKONOMICKÁ HISTORIE ČESKÉ ŽELEZNICE	55
3.3.1 Železnice v českých zemích v 19. století	55
3.3.2 Železnice v českých zemích ve 20. století	56
3.4 VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY V EVROPĚ	61
3.4.1 Srovnání základních dopravních charakteristik EU-25 a vybraných regionů světa	61
3.4.2 Srovnání významu železniční dopravy v EU a Československu	64
4. EVROPSKÁ DOPRAVNÍ POLITIKA A ŽELEZNICE	66
4.1 EVROPSKÁ DOPRAVNÍ POLITIKA – HISTORIE, KONTEXT	66
4.2 EVROPSKÁ DOPRAVNÍ POLITIKA – BÍLÁ KNIHA Z ROKU 2001	67
4.3 OPATŘENÍ EVROPSKÉ DOPRAVNÍ POLITIKY Z ROKU 2001 S DŮRAZEM NA ŽELEZNIČNÍ DOPRAVU	69
4.3.1 Revitalizace železnic	69
4.3.2 Zlepšení kvality v oboru silniční dopravy	71
4.3.3 Podpora příbřežní námořní a vnitrozemské vodní dopravy	72
4.3.4 Dosažení rovnováhy mezi růstem letecké dopravy a environmentálním stavem	72
4.3.5 Intermodalita jako reálný prvek dopravního trhu	72

4.3.6	Výstavba transevropských dopravních sítí	73
4.3.7	Zvýšení bezpečnosti silniční dopravy.....	76
4.3.8	Přijetí politiky cílené na efektivní zpoplatnění dopravy.....	77
4.3.9	Práva a povinnosti uživatelů	77
4.3.10	Rozvoj kvalitní městské dopravy.....	77
4.3.11	Výzkum a vývoj technologií – podpora čisté a efektivní dopravy	78
4.3.12	Rízení dopadů globalizace	78
4.3.13	Rozvoj střednědobých a dlouhodobých environmentálních cílů udržitelného dopravního systému	78
4.4	SOUČASNOST EVROPSKÉ DOPRAVNÍ POLITIKY – DOKUMENT „KEEP EUROPE MOVING – SUSTAINABLE MOBILITY FOR OUR CONTINENT“	78
4.5	VÝVOJ DOPRAVNÍHO TRHU V EVROPSKÉ UNII SE ZAMĚŘENÍM NA ŽELEZNIČNÍ DOPRAVU V DOBĚ PLATNOSTI EVROPSKÉ DOPRAVNÍ POLITIKY	83
4.5.1	Nákladní doprava v Evropské unii	83
4.5.2	Osobní doprava v Evropské unii.....	86
4.5.3	Vysokorychlostní osobní železniční doprava v Evropské unii	90
4.6	KRITIKA A GEOGRAFICKÉ HODNOCENÍ EVROPSKÉ DOPRAVNÍ POLITIKY	93
4.6.1	Polemika s celkovým zaměřením, východisky a cíli evropské dopravní politiky.....	93
4.6.2	Polemika s dílčími cíli a konkrétními opatřeními evropské dopravní politiky.....	97
4.6.3	Pozitivní hodnocení evropské dopravní politiky	103
4.6.4	Potřeba radikálnější technické inovace než je vysokorychlostní železnice.....	105
4.7	EVROPSKÁ DOPRAVNÍ POLITIKA A ŽELEZNICE – SHRNUÍ.....	107
5.	HISTORICKÁ ANALÝZA ČESKÉ ŽELEZNIČNÍ SÍTĚ.....	108
5.1	METODICKÝ KONCEPT.....	108
5.2	FAKTORY KATEGORIZACE TRATÍ	110
5.3	ZÁKLADNÍ ARCHETYPY TRATÍ	114
5.4	DRAHY ZALOŽENÉ JAKO SOUKROMÉ PODNIKY S MOTIVEM PROVOZNÍHO	119
5.5	DRAHY ZALOŽENÉ STÁTEM JAKO PÁTEŘNÍ SÍŤ	125
5.6	DRAHY BUDOVANÉ SOUKROMÝMI SPOLEČNOSTMI JAKO SPOJOVACÍ NEBO.....	128
5.7	DRAHY BUDOVANÉ SOUKROMÝMI SPOLEČNOSTMI Z DONUCENÍ NA	132
5.8	MÍSTNÍ DRAHY BUDOVANÉ S FINANČNÍ PODPOROU STÁTU A SVĚPOMOCNĚ	135
5.9	UHELNÉ DRAHY.....	144
5.10	ODBOČNÉ DRAHY BUDOVANÉ VELKÝMI SOUKROMÝMI SPOLEČNOSTMI	148
5.11	DRAHY BUDOVANÉ V ODLIŠNÉ GEOPOLITICKÉ SITUACI.....	152
5.12	SHRNUÍ A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ	157
5.12.1	Archetypy drah a hustota dopravy.....	157
5.12.2	Odchylky od předpokladů.....	163
5.12.2	Odchylky od předpokladů.....	163
5.12.3	Mýtus hustoty sítě	163
5.12.4	Paradox konkurence	164
5.12.5	Doba založení drah.....	164
5.12.6	Délka drah	164
5.12.7	Mýtus ekologické dopravy.....	165
5.12.8	Path dependence české železnice.....	165
6.	FINANČNÍ ANALÝZA ČESKÉ ŽELEZNICE	167
6.1	KŘÍŽOVÉ PLATBY	167
6.2	ZISKY A ZTRÁTY.....	168
6.3	VÝKONY A TRŽBY	169
6.4	ZÁVAZKY.....	172
6.5	INVESTICE	173
6.6	ZAMĚSTNANOST.....	175
6.7.	VEREJNÉ DOTACE DO ČESKÉ ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY	176
6.7.1.	Metodika.....	176
6.7.2	Přímé dotace.....	177
6.7.3	Nepřímé dotace.....	180
6.7.4	Dotace celkem	181
6.7.5	Rovnovážná dotace.....	182
6.8.	ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA V MEZINÁRODNÍM SROVNÁNÍ	184
6.8.1	Základní analýza	184

6.8.2 Výkony	186
6.8.3 Dotace	190
6.8.4 Tržby a mzdy	191
6.8.5 Zahraniční obchod	193
6.8.6 Vozový park	195
6.9 MEZIOBOROVÉ SROVNÁNÍ ČESKÉ ŽELEZNIČNÍ DOPRAVY	197
6.9.1 Agregátní výsledky	197
6.9.2 Nákladní doprava	200
6.9.3 Osobní doprava	201
6.9.4 Přímé dotace	203
6.9.5 Investiční a běžné výdaje	206
SHRNUTÍ	210
POUŽITÁ LITERATURA	214
POUŽITÉ ZKRATKY	227